

DÜNYADA VE TÜRKİYE' DE MİKRO FİNANS

Dr. Öğrt. Üyesi Tuba ÖZKAN

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-668-6

Kitap Adı

Dünyada ve Türkiye' de Mikro Finans

Yazar

Tuba ÖZKAN

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

25465

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Bisac Code

BUS050000

DOI

10.37609/akya.689

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

KISALTMALAR

ABİGEM	:	Avrupa Birlięi İş Geliştirme Merkezi
ACP	:	Accion Comunitaria Del Peru
AFMIN	:	Africa Microfinance Network
ASA	:	Association for Social Advancement
BAAC	:	Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives
BM	:	Birleşmiş Milletler
BDT	:	Bangladeş Resmi Para Birimi-Bangladeş Takası
BNB	:	Banco do Nordeste do Brasil
BRI	:	Bank Rakyat Indonesia
CGAP	:	Consultative Group to Assit the Poor-Yoksullara Yardım için Danışma Grubu
GB	:	Grameen Bank
GBRP	:	Grameen Bank Uyarlama Programı-Grameen Bank Replication Program
GTZ	:	Die Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit
GDRC	:	Global Development Research Center
FINCA	:	Foundation for International Community Assistance
İŞKUR	:	Türkiye İş Kurumu
IFFAD	:	Uluslararası Fon ve Tarımsal Gelişim Organizasyonu
KEDV	:	Kadın Emeęini Değerlendirme Vakfı
KGF	:	Kredi Garanti Fonu
KOBİ	:	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	:	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
MEB	:	Micro Enterprise Bank
MFK	:	Mikro Finans Kuruluşu

MYRADA	:	Mysore Yerleşim Yeri Geliştirme Acentası
NABARD	:	Ulusal Tarım ve Kırsal Alan Kalkınma Bankası
NLFC	:	National Life Finance Corporation
ROSCA	:	Rotating Savings and Credit Associations- Döner Tasarruf ve Kredi Birlikleri Modeli
SEWA	:	Self-Employed Women's Association- Kendi Hesabına Çalışan Kadınlar Kooperatifi
SHARE	:	Kırsal Yoksulların Eğitimle Bilinçlendirilmesi ve Yardım Edilmesi Derneği
SS	:	Sogesol
STK	:	Sivil Toplum Kuruluşu
SFDP	:	Small Farmers Development Programme
SYDTF	:	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu
TKDK	:	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu
TKK	:	Tarım Kredi Kooperatifleri
TKV	:	Türkiye Kalkınma Vakfı
UNDP	:	United Nations Development Programme
IADB	:	Inter American Development Bank- Amerika Kıtası Kalkınma Bankası
EBRD	:	European Bank for Reconstruction and Development- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
TGMP	:	Türkiye Grameen Mikro Finans Programı
TİSVA	:	Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
WB	:	Dünya Bankası
WWB	:	Women's World Banking
WWF	:	Çalışan Kadınlar Federasyonu

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Bölüm I	5
Mikro Finans Sistemi.....	5
Mikro Finans ile İlgili Temel Kavramlar	5
Mikro Finans	5
Mikro Kredi	6
Mikro Girişimci.....	8
Mikro Sigorta.....	8
Mikro Tasarruf	8
Mikro Finans Kuruluşu.....	9
Formel Kuruluşlar	9
Yarı Formel Kuruluşlar	11
Formel Olmayan Kuruluşlar	12
Mikro Finansın Tarihsel Gelişimi	13
Mikro Finansın Hedef Kitlesi	23
Mikro Finansın Amacı	25
Mikro Finans Sisteminin Fon Kaynakları.....	27
Devlet ve Yardım Kuruluşlarının Destekleri	28
Ticari Krediler	29
Ticari Banka Garantileri.....	29
Tasarruflar (Mevduatlar)	30
Sermaye Artırımı (Hissedarlık).....	31
Tahvil, Bono İhracı ve Menkul Kıymetleştirme	32
Mikro Finans ile İlgili Uygulamalar	34
Kredi Metodolojisi	34
Bankalar.....	35
Kredi Kooperatifleri.....	36
Sivil Toplum Kuruluşları	38
Devlet Fonları	39
Mikro Finans Kuruluş Modelleri	39
Birlik Modeli.....	40
Garanti Sağlayan Kuruluş Modeli.....	40
Topluluk Bankası Modeli	41
Kooperatif Modeli	41

Kredi Birlikleri Modeli	41
Grameen Tipi Kuruluş Modeli	42
Grup Modeli	42
Bireysel Model	43
Aracı Kuruluş Modeli	43
Sivil Toplum Kuruluşu Modeli	43
Grup Baskısı Modeli	44
ROSCA (Rotating Savings and Credit Associations) Döner Tasarruf ve Kredi Birlikleri Modeli.....	44
Küçük İşyeri Modeli.....	45
Köy Bankacılığı Modeli	45
KIVA Modeli.....	46
Mikro Finans Kuruluşları ile Klasik Bankalar Arasındaki Farklar.....	47
Bölüm II.....	51
Dünyada ve Türkiye’ de Mikro Finans Uygulamaları	51
Dünya Uygulamaları.....	51
Asya Kıtası	51
Bangladeş Uygulaması.....	51
Endonezya Uygulaması	55
Tayland Uygulması	57
Kırgızistan Uygulaması	57
Japonya Uygulaması.....	58
Malezya Uygulaması.....	58
Hindistan Uygulaması.....	59
Afrika Kıtası	61
Avrupa Kıtası	62
Fransa Uygulaması.....	63
Rusya Uygulaması.....	64
Amerika Kıtası.....	65
Peru Uygulaması	65
Bolivya Uygulaması	66
Haiti Uygulaması.....	68
Uluslararası Mikro Finans Kuruluşları	69
Consultative Group to Assist the Poor	69
Dünya Bankası.....	69

Die Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ).....	69
Planet Finance	70
Türkiye’ de Mikro Finans Uygulamaları	70
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	71
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.....	72
Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü	72
Kredi Garanti Fonu A.Ş.....	74
Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı	75
Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu.....	75
Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı ve MAYA Mikro Ekonomik Destek İşletmesi Modeli.....	76
Mikro Kredi Ürünleri	78
Dayanışma Kredisi (MayaBiz).....	78
Bireysel Kredi (MayaBen)	78
İhtiyaç Kredisi (MayaAile).....	79
İşbirlikleri.....	80
Kredi Alanların Ortak Özellikleri.....	80
Karaman Uygulaması	80
Türkiye İsrafi Önleme Vakfı	81
Türkiye Grameen Mikro Finans Programı (TGMP).....	83
Mikro Kredi Alma Süreci.....	86
Mikro Kredi Tahsilat Süreci.....	87
TGMP Kredi Çeşitleri	87
TGMP Diğer Hizmetler	88
Mikro Finans Göstergeleri.....	89
Mikro Kredinin Sektörel Dağılım Oranları.....	89
TGMP Mikro Girişimci Sayısı.....	90
TGMP Mikro Kredi Miktarı.....	91
Türkiye Kalkınma Vakfı	92
Tarım Kredi Kooperatifleri	94
Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri	94
Sonuç Ve Öneriler	95
Kaynaklar	103

KAYNAKLAR

- Alpaslan, C. (2015). Mikro Kredinin Kadın Yoksulluğunu Azaltmadaki Rolü: Niğde Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde: Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altay, A. (2007). Küreselleşen Yoksulluk Olgusunun Önlenmesinde Mikrofinansman Yaklaşımı. Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar, 44(510), 57-67.
- Baktır Sancak, N. (2014). Yoksulluk Sorununun Çözümünde Mikro Finans sistemi ve Mikro Kredi Uygulamaları: Türkiye’ de Kadın Yoksulluğu Üzerine Bir Araştırma. (Doktora Tezi). Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayraktutan, Y. & Akatay, M. (2012). Kentsel Yoksulluk ve Mikro Finansman: Kocaeli Örneği. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24, 1-34.
- Buğra, A. (2009). Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye’de Sosyal Politika. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Christen, R. P., Lyman, T. R. & Resenberg, R.. (2003). Microfinance Consensus Guidlines: Guiding Principles on Regulation and Supervision of Microfinance. Washington, D.C.: CGAP.
- Cohen, M. (2003). Helping to Improve Donor Effectiveness in Microfinance: The Impact of Microfinance. CGAP, Donor Brief, 13, 1-2.
- Dolun, L. (2005). Mikro Finansman. Ankara: Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Genel Araştırmalar, Araştırma Müdürlüğü.
- Dündar Ozan, S. (2007). Mikro Finansman. Ankara: Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü.
- Güneş, S. (2010). Yoksullukla Mücadelede Mikro Kredi Uygulamaları ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Proje Destekleri. Ankara: T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.
- International Year of Microcredit Final Report, (2005). New York: United Nations Capital Development Fund.
- İçöz, E. (2019). Kadın Yoksulluğu İle Mücadele Aracı Olarak Mikro Kredi Uygulamaları: Isparta İli Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Isparta: Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- KEDV, Kadın Emekini Geliştirme Vakfı. (10.06.2019 tarihinde <http://www.kedv.org.tr> adresinden ulaşılmıştır).
- Kendirli, S., Ülker, Y. & Tuna, M. (2012). Girişimciliğin Özendirilmesinde Mikro Kredi Uygulamaları: Kırgızistan Ekonomisi İçin Bir

- Değerlendirme. International Conference on Eurasian Economies, 319-327.
- Korkmaz, E. (2004). Mikro Kredi Modeli Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması: İstanbul Örneği. İstanbul: İTO Yayınları.
- Korkmaz, T. & Bayramoğlu, M. F. (2007). Yoksullukla Mücadelede Mikro Finans Modeli ve Mikro Finans Kuruluşlarının Finansal İşlevleri. Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD), 34, 98-112.
- Larry R. R. (2015). The State of Microcredit Summit Campaign Report, Mapping Pathways out of Poverty. Washington D.C.: Microcredit Summit Campaign (MCS).
- Microcredit Regulatory Authority (MRA). (2017). NGO-MFIs in Bangladesh A Statistical Publication. Dhaka: Microcredit Regulatory Authority (MRA).
- Okumuş, Ş. (2010). Dünyada ve Türkiye'de Mikro Finansman ve Yoksulluğun Azaltılması. İstanbul: İTO Yayınları.
- Ören, K., Negiz, N. & Akman, E. (2012). Kadınların Yoksullukla Mücadele Aracı Mikro Kredi: Deneyimler Üzerinden Bir İnceleme. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26(2), 313-328.
- Özer, H., Doğan, E.M. & Tatlı, H. (2012). Yoksullukla Mücadelede Mikro kredi Uygulaması Malatya Örneği. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özmen, F. (2012). Türkiye'de Kadın İstihdamı ve Mikro Kredi. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 3(6), 109-130.
- Sakarya, Ş. (2008). Yerel Kalkınmanın Finansal Dinamiği: Mikro Finans ve Türkiye'deki Gelişmeler. Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD), 37, 98-107.
- Soyak, M. (2010). Kadın Girişimciliği ve Mikrofinans: Türkiye Deneyimi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE), 24, 129-144.
- TGMP, (2018). Türkiye Grameen Mikro Finans Programı Faaliyet Raporu, Ankara.
- TİSVA, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı. (10.06.2019 tarihinde <http://www.israf.org.tr> adresinden ulaşılmıştır).
- Uslu, M. (2018). Mikrofinans Uygulamaları ve Fonların Etkinliği. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yunus, M. (2003). Yoksulluğun Bulunmadığı Bir Dünyaya Doğru. (Gülten Şen Çev. Ed.). (2. Baskı). İstanbul: Doğan Kitapçılık.